

УДК: 330.341.1(477.72)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

Т.Г. Вермієнко – к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Херсонського державного аграрного університету»

Ключові слова: інноваційна продукція, інноваційний потенціал, конкурентні переваги, інноваційна діяльність підприємства, відтворення інноваційних процесів.

Key words: innovative products, innovative potential, competitive advantages, innovative activity of enterprises, innovative processes renewal.

Реферат

Розвиток регіональних інноваційних систем є невід'ємною складовою формування інноваційного потенціалу економіки країни. Оцінка розвитку інноваційного потенціалу регіону є актуальним завданням, оскільки його розв'язання дає змогу приймати стратегічні й тактичні рішення щодо можливостей його відтворення, а також розвитку його стійких конкурентних переваг.

Summary

The development of the regional innovative systems is an integral part of the formation of the innovative potential of the national economy. The evaluation of the development of the innovative potential of the region is an urgent task, and its solution allows taking strategic and tactical decisions as to the possibilities for the potential renewal and development of its obvious competitive advantages.

Постановка проблеми. У найбільшій та довгостроковій перспективі врахування інноваційного чинника стає вирішальною умовою подальшого розвитку сучасних економічних систем, які склалися під впливом світової економічної кризи. Економічне зростання в Україні може бути досягнуте лише на інноваційній основі за активного використання сучасних науково-інноваційних розробок. Лише в такому разі реалізуються плани високої якості зростання, ресурсозабезпечення, ефективності виробництва, випуску конкурентної продукції.

Інноваційна активність національної економіки визначається формуванням регіональних інноваційних систем, тобто в умовах глобалізації основною ознакою сталості економіки будь-якої країни виступають її внутрішня господарська організація і здатність регіонів гнучко реагувати на зміни кон'юнктури глобальних ринків. І саме тому, регіональне середовище вже сьогодні багато в чому визначає конкурентоспроможність національної економіки.

Оцінка розвитку інноваційного потенціалу регіону є актуальним завданням, оскільки його розв'язання дає змогу приймати стратегічні й тактичні рішення щодо можливостей його відтворення, а також розвитку його стійких конкурентних переваг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам інноваційного розвитку економіки присвячені роботи вітчизняних науковців П. Бубенка, А. Гринькова, О. Зінченка, В. Ільчука, Л. Федулової, Л. Яременко та інших. Проте на сьогодні ще не достатньо досліджені питання умов відтворення інноваційних процесів на рівні окремих регіонів, встановлення вже існуючих передумов та знаходження методів їх практичного застосування, а також пошук перспективних напрямів його розвитку.

Постановка завдання. Дослідити сучасний стан розвитку інноваційної діяльності регіону, встановити та запропонувати можливості швидкого відтворення інноваційного потенціалу окремого регіону, а також визначити перспективи його розвитку на прикладі Херсонської області.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан розвитку інноваційної діяльності в промисловості Херсонської області протягом 2002-2007 рр. (рис. 1) свідчить про те, що починаючи з 2005 року намітилася тенденція до її зростання. Так, у 2007 році інноваційною діяльністю у промисловості

займалося 29 підприємств, або 13,6 % до кількості обстежених, в Україні ця частка становить 14,2 %.

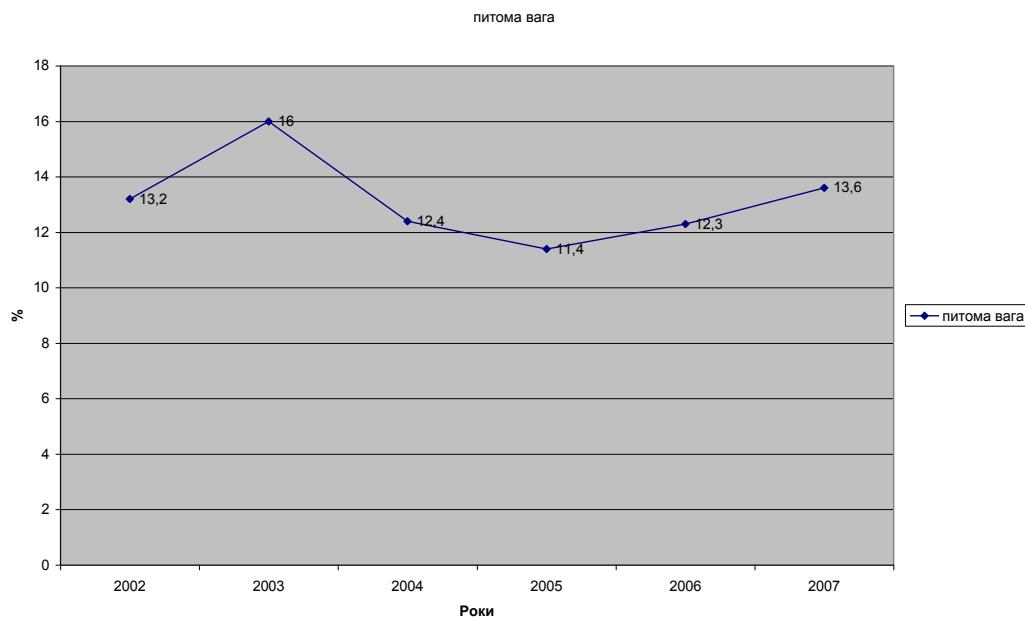

Рис. 1. Питома вага підприємств, що здійснювали інновації, у загальній кількості промислових підприємств Херсонської області, %.

Загальний обсяг витрат на технологічні інновації становив 138,8 млн. грн., що у 2,2 р. більше, ніж у 2006 р. Найбільшу частину витрат в загальному обсязі складає вартість придбаних машин, обладнання – 47,4 %. Такі роботи проводили 44,8 % інноваційно активних підприємств. Це підприємства харчової промисловості, машинобудування та електроенергетики. На внутрішні науково-дослідні розробки підприємства витратили 5,1 % інноваційних витрат (24,1 % підприємств, діяльність яких мала інноваційну спрямованість). В основному це підприємства машинобудування.

Основним напрямком інноваційної діяльності є реалізація інноваційної продукції. Цим займалися 72,4 % інноваційно активних підприємств. Ними реалізовано продукції на суму 200,6 млн. грн..., що на 26,3 % більше, ніж у 2006 р. Частка реалізованої інноваційної продукції складає 4,5 % загального обсягу реалізованої промислової продукції. (рис. 2).

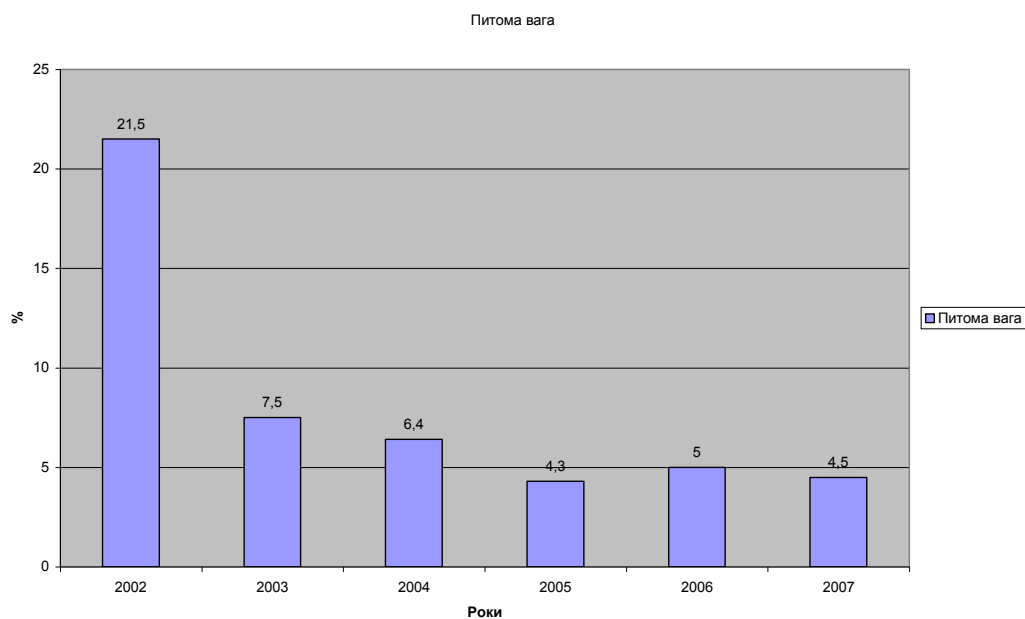

Рис. 2. Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, %.

Серед 21 промислових підприємств, що впроваджували інновації у 2007 році, 7 створювали та впроваджували продукцію, що є новою на ринку, а 15 – продукцію, що є новою тільки для підприємства. Обсяг експортованої інноваційної продукції склав 46,6 млн. грн..., або 23,2 % реалізованої інноваційної продукції. Це продукція машинобудування та харчової промисловості.

У 2007 р. основним джерелом фінансування технологічних інновацій були власні кошти підприємств, частка яких у загальному обсязі фінансування інноваційних робіт становила 69 %, решта підприємств фінансувалася за рахунок коштів іноземних та вітчизняних інвесторів (табл. 1). Починаючи з 2004 року до 2007 року крім названих джерел фінансування, яке використовували підприємства було й кредити.

Таблиця 1. Групування промислових підприємств регіону за джерелами фінансування інновацій за 2004-2007 рр.

	2004 р.		2005 р.		2006 р.		2007 р.	
	Всього	У	Всього	У	Всього	У	Всього	У %
	-го	%	-го	%	-го	%	-го	
Кількість промислових підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, у т.ч. за рахунок:	28	х	25	х	25	х	29	х
- власних коштів	21	75	13	52	13	52	20	69
- державного бюджету	-	-	-	-	-	-	-	-
- місцевих бюджетів	-	-	-	-	-	-	-	-
- вітчизняних інвесторів	-	-	-	-	-	-	1	3,4
- іноземних інвесторів	-	-	-	-	-	-	1	3,4
- кредитів	2	7,1	2	8	1	4	-	-
- коштів інших джерел	-	-	-	-	1	4	-	-

Проведені нами дослідження вказують на наявність значного наукового потенціалу Херсонської області. Так, у 2007 році науковою та науково-

технічною діяльністю займалися 25 установ, організацій, підприємств. Із них, 6 (24 %) – організації академічного сектору науки, 11 (44 %) – галузевого, по 4 (16 %) – вищої освіти та заводського сектору. Проте, аналіз динаміки основних показників інноваційної діяльності вказує на негативні тенденції інноваційної активності. Причиною цього є не низький науковий та науково-технічний потенціал, не слабка виробничо-технічна база, а повна відсутність системних перетворень в інфраструктурному секторі економіки, відсутність цілісності та взаємопов'язаності всіх структурних елементів інноваційних процесів, які можуть формуватися в межах регіону у вигляді інноваційних кластерів.

Разом з тим, на сьогодні результати аналізу свідчать про відсутність належної підтримки інноваційної діяльності в регіоні. Основною проблемою при цьому є не сформованість інноваційної інфраструктури, хоча вона є фрагментарною, функціонально не повною, недостатньо розвинутою та не охоплює усі ланки інноваційного процесу. Окрім цього, належним чином не підтримується діяльність винахідників, науковців, що мають завершені науково-технічні розробки, не в повному обсязі використовуються освітній та науковий потенціал тощо. [3]

Висновки. Таким чином, на основі відтворення у Херсонській області необхідних засад формування і розповсюдження інноваційної інфраструктури є можливість значно прискорити процес переходу до інноваційного типу економічного розвитку регіону, всієї соціально-економічної сфери та посилити процес ринкової трансформації, сформувавши якісно нові організаційно-правові форми поєднання науково-дослідної сфери з виробничо-технологічними галузями господарства. З рахунок такої єдності всіх ключових елементів виникає цілісна та структурована за своєю спрямованістю в економічному розвитку

регіональна інноваційна система, в основі якої лежать інноваційні виробничо-технологічні кластери. Також у розвитку інноваційної діяльності регіону важливу роль відіграє її бюджетне фінансування. З цією метою Законом України «Про внесення змін до закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» №3333 від 12 січня 2006 року було визначено правові та економічні засади запровадження та функціонування технопарку «Текстиль» на базі Херсонського національного технічного університету. 4 грудня 2007 року технопарк отримав свідоцтво про державну реєстрацію серії №16 і розпочав свою діяльність. У рамках технопарку розроблено інноваційні проекти, які Міністерством освіти і науки України визнані як стратегічно важливі:

№1 – «розробка та впровадження нового асортименту тканин перспективного виробництва»;

№2 – «розробка технологій глибокої переробки відходів льновиробництва у високоякісну сировину для текстильної промисловості – котонін – для масштабного впровадження» - створення ще 154 робочих місць;

№3 – «розробка ресурсозберігаючих технологій упорядження, організація виробництва та постачання на внутрішній і зовнішній ринки нового асортименту трикотажних і махрових виробів»;

№4 – «організація глибокої переробки продукції вівчарства на основі відновлення поголів'я овець тонкорунної асканійської породи»;

№5 – створення сировинної бази для текстильної промисловості України. Виробництво і первинна переробка бавовни-сирцю».

Ці проекти запропоновано для участі в конкурсі регіональних і галузевих інноваційних програм, які впроваджуватимуться за рахунок бюджетних

коштів. У рамках технопарку «Текстиль» формуються програми «Відродження вівчарства», «Сировинна база для легкої промисловості».

Бібліографічний список:

1. П. Бубенко. Ключові моменти формування регіональних інноваційних систем в Україні.// Економіка України. – 2007. – № 8. – С. 33-39.
2. В. Чабан. Інноваційний потенціал підприємства та його оцінка.//Фінанси України. – 2006. – № 5. – С. 142-148.
3. С. Колединський. Інноваційний потенціал економічного розвитку регіону.// Економіст. – 2008. – № 11. – С. 30-33.
4. Л. Федулова. Перспективи інноваційно-технологічного розвитку промисловості України.//Економіка України. – 2008. – № 7. – С.24-36.
5. Ю. Каракай. Роль держави у стимулюванні інноваційної діяльності.// Економіка України. – – № . – С. 14-.
6. Наукова та інноваційна діяльність у Херсонській області. Статистичний збірник. Головне управління статистики у Херсонській області. Державний комітет статистики України. – 2008. – 220 с.